

नियमित दरखास्त क्र.०२/२०१८ निशाणी १७ खालील आदेश

१. दरखास्तदार यांनी प्रस्तुतचा अर्ज दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश २६ नियम ९ प्रमाणे कोर्ट कमिशनर नियुक्तीकरिता दाखल केला आहे. त्यांचे कथन असे आहे की, यातील वि.प. व त्यांचेमध्ये रे.क.नं. ११/२०१० या दाव्यात तडजोड होवून सदरचा दावा निकाली झाला व त्याप्रमाणे तडजोड हुकूमनामा पारित झाला. सदर हुकूमनाम्याप्रमाणे वि.प. यांनी त्यांच्या घराच्या दक्षिणेकडील भिंतीपासून ते ग्रामपंचायतीच्या सार्वजनिक संडास यामधील रिकाम्या जागेत दरखास्तदार यांना कोणत्याही प्रकारचा अडथळा निर्माण होईल अशा प्रकारचे कृत्य अथवा बांधकाम करण्याचे नाही व सदरची जागा दरखास्तदार तसेच वि.प. यांनी खुली ठेवण्याची आहे. तथापि, यातील वि.प. यांनी सदर हुकूमनाम्याचा भंग करून मिळकतीमध्ये कुंपण घालून दरखास्तदार यांचे शेतामध्ये जाणे—येणेची वाट आडवून हरकत व अडथळा केलेला आहे. सदरचे कुंपण काढून दरखास्तदार यांची वहिवाट खुली करून देण्याकरीता कोर्ट कमिशनर यांची नेमणूक करणे आवश्यक आहे. दरखास्तदार यांनी यापूर्वी नि. क्रं.९ अन्वये कोर्ट कमिशनर नेमणूकीबाबत अर्ज दिला होता व संबंधीत मिळकतीचे फोटोग्राफ हजर केले होते. परंतु, त्यावेळी फोटोग्राफर व दरखास्तदार यांचे शपथपत्र दाखल केले नसल्यामुळे त्याचप्रमाणे अतिक्रमणासंदर्भात कोर्ट कमिशनर यांची नेमणूक करण्यात यावी अशी मागणी दरखास्तीमध्ये नसल्यामुळे सदरचा अर्ज दि. ०३.०१.२०१९ रोजीच्या आदेशान्वये न्यायालयाने नामंजूर केला होता.

२. वास्तविक, वि.प. यांनी दरखास्तदार यांचे वहिवाटीच्या रस्त्यावर

केलेले कुंपण हे एकप्रकारचे अतिक्रमणच आहे व सदरचे अतिक्रमण काढून मिळण्यासाठी प्रस्तुतची दरखास्त दाखल केलेली आहे अशी मागणी दरखास्तदार यांनी दरखास्तीमध्ये केली आहे. त्याचप्रमाणे दरखास्तदार व संबंधीत फोटोग्राफर यांचे शपथपत्र याकामी सादर केले आहे. तरी प्रस्तुतकामी प्रत्यक्ष जागेवरील परिस्थिती न्यायालयासमोर येण्याकरीता कोर्ट कमिशनर म्हणून वकीलांची नेमणूक करण्यात यावी अशी विनंती दरखास्तदार यांनी केलेली आहे.

३. वि.प. यांनी नि.क्रं. २० वर म्हणणे सादर करून प्रस्तुत अर्जातील कथने नाकारली आहेत. वि.प.यांनी विशेषतः असे कथन केले आहे की, त्यांनी वाद मिळकतीस कुंपण घालून हरकत अडथळा केलेला नाही. सदर मिळकतीमधून दरखास्तदार यांना शेतात जाणे—येणेसाठी कसलीही वाट नाही. वाद मिळकतीचे क्षेत्र हद्दी व अतिक्रमण याबाबी भूमि—अभिलेख कार्यालयाकडून मोजणीअंती ठरवून घेता येईल. सदरच्या बाबी कमिशनर म्हणून वकीलांना ठरविता येणार नाहीत. यापूर्वी नि.क्रं.९ वर दरखास्तदार यांनी याच आशयाचा अर्ज दिला होता. सदरच्या अर्जाची गुणदोषावर चौकशी होवून तो दि. ०३.०१.२०१९ रोजी नामंजूर करण्यात आला आहे. सदर आदेशाविरुद्ध दरखास्तदार यांनी वरिष्ठ न्यायालयात दाद मागणे आवश्यक होते परंतु त्यांनी तसे न करता प्रस्तुतचा अर्ज दाखल केला आहे. सदर अर्जास दिवाणी प्रक्रिया संहिता कलम ११ प्रमाणे रिसज्युडिकेटा या तत्वाची बाधा येते. वरील सर्व कारणास्तव दरखास्तदार यांचा अर्ज नामंजूर करण्यात यावा अशी विनंती वि.प. यांनी केली आहे.

४. दोन्ही बाजूंचा युक्तीवाद ऐकला. प्रकरणातील कागदपत्रे व फोटोग्राफ यांचे अवलोकन केले. प्रकरणातील कागदत्रावरून असे दिसून येते की, यातील दरखास्तदार यांनी यापूर्वी नि.क्रं.९ वर याच आशयाचा अर्ज सादर करून प्रत्यक्ष जागेवर जावून पाहणीकरून अहवाल सादर करणेबाबत कमिशनर यांची नियुक्ती व्हावी अशी विनंती केली होती. तथापि, त्यावेळी

संबंधीत फोटोग्राफर व दरखास्तदार यांनी त्यांचे शपथपत्र दिले नसल्याने तसेच सदरचे फोटोग्राफ हे कोणत्या मिळकतीसंदर्भात आहेत याबाबत साशंकता निर्माण होते, तसेच मुळ दरखास्तमध्ये अतिक्रमणासंदर्भात कमिशनर यांची नेमणूक करण्यात यावी अशी मागणी दरखास्तदार यांनी केलेली नाही या कारणास्तव सदरचा अर्ज माझे पूर्वाधिकारी यांनी नामंजूर केलेला आहे. यासंदर्भात प्रस्तुत प्रकारणातील नि.क्रं.१ चे अवलोकन केले असता त्यामध्ये दरखास्तदार यांनी वि.प.यांच्या घराचे दक्षिणेस दावा मिळकतीत बेकायदेशीरपणे केलेले कुंपण/अडथळा काढून टाकण्यात यावा व रस्ता वहिवाटीकरीता खुला करून देण्यात यावा अशी विनंती केली आहे. सदर विनंती अनुषंगानेच त्यांनी वाद मिळकतीची प्रत्यक्ष पाहणी करण्याकरीता कोर्ट कमिशनर यांची नेमणूक करणेचा अर्ज दिला होता.

५. वास्तविक, दरखास्तदार व वि.प. यांच्यामध्ये रे.क.नं. ११/२०१० या दाव्यात झालेल्या तडजोड पुरस्सीस प्रमाणे वि.प.यांच्या घराच्या दक्षिणेकडील भिंतीपासून ते ग्रामपंचायतीच्या सार्वजनिक संडास पर्यंतच्या रिकाम्या जागेत दोन्ही पक्षकारांनी कोणत्याही प्रकारे अडथळा निर्माण होईल असे कृत्य किंवा बांधकाम करण्याचे नाही व सदरची खुली जागा कायमपणे खुली ठेवणेची आहे असे ठरले आहे. तथापि, दरखास्तदार यांनी नि.क्रं.१८ च्या वर्णन यादी सोबत सादर केलेले फोटोग्राफ पाहिले असता संबंधीत मोकळ्या जागेत लाकडी कुंपण घातल्याचे प्रथमदर्शनी दिसून येते. याबाबत दरखास्तदार व संबंधीत फोटोग्राफर यांनी शपथपत्र दाखल केले आहे. अशा परिस्थितीत वाद मिळकतीची सद्य परिस्थिती न्यायालयासमोर येणे आवश्यक आहे. दरखास्तदार यांचा यापूर्वीचा कमिशनर नेमणूकीचा अर्ज नामंजूर झाला असला तरी तो ज्या कारणासाठी नामंजूर झाला होता त्या त्रुटीची पुर्तता दरखास्तदार यांनी प्रस्तुत अर्जाच्या अनुषंगाने केली आहे. त्यामुळे दोन्ही पक्षकारांमधील वादाचे निराकरण होण्यासाठी व वाद मिळकतीची प्रत्यक्ष परिस्थिती अभिलेखावर येण्यासाठी वकीलांची कोर्ट कमिशनर म्हणून नियुक्ती करणे न्यायोचित होणार आहे. सबब, खालील प्रमाणे आदेश.

आदेश

१. सदरचा अर्ज मंजूर करणेत आला.
२. सदर कामी कोर्ट कमिशनर म्हणून श्री.पी.एच्. पाटील वकील यांची नेमणूक करणेत येते.
३. कोर्ट कमिशनर यांनी मौजे सावर्डे तर्फे असंडोली, ता.पन्हाळा येथील भूमापन गट क्रं. ६९६ एकूण क्षेत्र २७ आर. या मिळकतीची पाहणी करून त्याप्रमाणे नकाशा व वस्तुस्थितीचा अहवाल या न्यायालयाकडे पुढील नेमले तारेखपर्यंत सादर करावा.
४. दरखास्तदार यांनी यांनी कोर्ट कमिशनर शुल्क रू २,०००/- या न्यायालयात जमा करावे.
४. दरखास्तदार यांनी कोर्टकमिशनर यांना संबंधीत मिळकतीचे आवश्यक ते कागदपत्रे पुरवावीत. तसेच दोन्ही पक्षकारांनी कमिशनरचे काम सुरळीत होण्याकरीता कमिशनर यांना योग्य ते सहकार्य करावे.
५. कोर्ट कमिशनर यांनी प्रत्यक्षात जागेवर जाणेपूर्वी दोन्ही पक्षकार व त्यांच्या विधिज्ञांना नोटीसा देवून अवगत करावे.

दि. ०५.११.२०१९.

(वि.वि.खुळपे)
दिवाणी न्यायाधिश क. स्तर,
कळे-खेरीवडे

